

Skaper tabu

Av Sigve Brekke, nyutdannet lærer

En kinesisk paleontolog sa: ”Det er hevdet at man i Kina kan kritisere Darwin, men ikke staten. I vesten kan man kritisere staten, men ikke Darwin uten at det kan få konsekvenser”.

Evolusjon har blitt et følelseladd tema i kretser som ellers tror sterkt på fornuften. I Norge har vi stor aksept for religioner, men dersom folk faktisk tror på en skaper, med alt det innebærer, blir mange straks mer mistenksomme.

Høsten 2011 søkte jeg på en fast stilling på videregående skole, etter snart 7 år med studier. Undervisningsstillingen omfattet kroppsøving, matematikk og naturfag. Noen dager etter den muntlige bekreftelsen om at jeg hadde fått stillingen, kom en telefon fra rektor. Han lurte på hvorfor jeg ikke hadde snakket om intelligent design (ikke kreasjonisme) på intervjuet. Da svarte jeg at det ikke var relevant for jobben som jeg skulle utføre, og sendte samtidig en epost med et forsvar for min personlige overbevisning.

I eposten argumenterte jeg blant annet for at den biologiske informasjonen som finnes i naturen peker på en skaper, fordi man vet fra erfaring at informasjon har et intelligent opphav.

Mikro-, ikke makroevolusjon

Dermed tror jeg ikke på makroevolusjon, det vil si store endringer i den biologisk programmerte informasjonen (DNA) som kan spores til et universelt opphav betegnet som en ”urcelle”.

Mikroevolusjon har jeg derimot ingen betenkeligheter med. Dette innebærer naturlig seleksjon som virker på tilfeldig variasjon/mutasjoner og som dermed gir små miljøtilpasninger over tid.

Når disse darwinistiske mekanismene brukes til å forklare makroevolusjon, kaller jeg det ”ateistisk filosofi”. Dette fant skolen ut ved å google meg.

Det er ikke nytt at religiøse mennesker tror på en skaper. Faktisk tror mange på både Gud og biologisk evolusjon, men kanskje de aldri har fått høre motargumentene som intelligent design-bevegelsen fremholder.

Med intelligent design kan man argumentere for at livet er skapt uten å referere til hellige skrifter. Troen på en skaper er fremstilt som ufornuftig blant vitenskapsmenn, mens evolusjon er fornuftig.

En ateist tror at man kommer fra ingenting, av ingenting og for ingenting, i den grad det er fornuftig. Noen hevder naturlovene var der først, men naturlover er noe, ikke ingenting. Kristne kan argumentere for at designeren er evig og ikke materiell. Siden skaperen ikke er av materie og aldri har kommet inn i tilværelsen trenger ikke Gud en årsaksforklaring.

Slike rasjonelle argumenter for en designer oppfattes tydeligvis som mer truende enn religiøse tekster som på forhånd kan avskrives som ufornuftige.

saken kort

Er det problematisk å tro på intelligent design og samtidig undervise i naturfag? Forfatteren ble konfrontert med sine overbevisninger ved ansettelse i videregående skole. Denne kronikken ble publisert på Minerva sitt nettsted den 16. januar, 2012. Vi har mye å lære av hvordan forfatteren sto opp på nettet for det han mener er sannheten.

Kristne må ligge lavt

I skolen kan pedagoger undervise om islam uten å tro på Koranen, mens det oppfattes som relevant at man tror på evolusjon for å kunne undervise i naturfag. I fremtiden kan ansettelser av pedagoger i naturfag føre til en utslingsprosess i det stille. Spørsmålet er om dette er et demokratisk samfunn verdig.

Norge har lang tradisjon for å håndtere interne spenninger grunnet religion eller politiske meninger, men hva med de nye fremvoksende kontroversene som utfordrer innarbeide sannheter i samfunnet?

Evolusjonsteorien (etablert forskningsprogram) var i sin tid kontroversiell fordi den hadde ateistiske implikasjoner. Intelligent design (fremvoksende forskningsprogram) har teistiske implikasjoner, noe som er upopulært hos mennesker som på forhånd har forkastet muligheten for at det finnes en skaper.

I praksis betyr denne hendelsen at kristne bør ligge lavt i terrenget i medier og på internett dersom de har meninger som utfordrer etablerte politiske og vitenskapelige sannheter. Selv har jeg som personlig kristen valgt ikke å være hyklerisk på internett og å stå opp for det jeg mener er sannheten.

I likhet med samfunnsborgere som er ”vitenskapelig korrekte” vil jeg ytre meg fritt i medier. Men dette kan altså ha konsekvenser, selv i et land som fremhever demokrati, religionsfrihet og ytringsfrihet som viktige verdier.

Jeg ville aldri brukt arbeidsplassen som en talerstol for mitt syn. Min stilling som pedagog er ikke å spre informasjon i klasserommet som enda ikke er allment kjent eller akseptert i samfunnet. Det er for øvrig vanlig i skolen å se en sak fra flere sider, men evolusjonsteorien har en annen status i dag – dessverre.

Derfor er det mer riktig å debattere intelligent design på arenaer som ikke angår en stilling som pedagog, men ideelt sett burde man også se på motargumentene og selv velge om man vil tror på en skaper eller en naturalistisk forklaring i dette spørsmålet.

Det tjener ikke vitenskapen at elevene læres opp til å godta etablerte sannheter ukritisk. Historien har vist at det nettopp er mennesker som forkaster etablerte sannheter som har sørget for vitenskapelige fremskritt.

Diskriminering i det stille

Jeg fikk jobbtilbudet. Noe annet ville vært brudd på norsk lov. Skolen på sin side måtte sannsynligvis håndtere en intern klage på ansettelsen og trengte dermed en bekreftelse på at jeg ikke hadde noen agenda i klasserommet.

Personlig skjønner jeg at skolen ønsket å beholde roen på arbeidsplassen i denne saken, men strengt tatt er det unødvendig. Hva om noen hadde googlet meg før intervjuet og funne ut hva jeg tror og står opp for? Jeg frykter en utvikling der man lar være å innkalle søker til intervju, dersom søker har ytre kontroversielle meninger på nett. ■

Et etterord

Av Steinar Thorvaldsen

Origo trykker Sigve Brekkes kronikk fra Minerva etter avtale med familien.

Kronikken ble opprinnelig publisert på Minerva sitt nettsted www.minervanett.no den 16. januar, 2012, og innen 1. februar var det kommet inn 233 kommentarer, der kronikkforfatteren også var meget aktiv i å svare for seg. Disse kommentarene ligger fortsatt tilgjengelig på nettet. Noen var sympatiske, men mange var negative. Sigve besvarte mange av dem. Han ble nok sliten av det. Det er ikke bare greit at man får beskjed om at man serverer "kvasi-vitenskapelig møkk." Eller at man har "vrangforestillinger". Eller når man beskyldes for å ignorere "det rasjonelle fundament". Det er heller ikke lett å lese at en biolog mener han "har en brist i kognisjonen på grensen til psykisk lidelse". Sigves tilfelle viser at respekten for annerledes tenkende er i ferd med å synke for dypt i landet vårt. Richard Dawkins som er et forbilde for mange, også blant bloggerne, har på en måte gitt grønt lys for ateister og andre naturalister til å snakke nedlatende om mennesker som har en religiøs tro. Han karakteriserer nemlig slike som "uvidende, dumme, mentalt forvirrede, og eventuelt ondsinnede".

Den 31. januar publiserte så Aftenposten kronikken «Toleranse og vitenskapelighet: Toleransen utfordres. Er det i orden at lærere ikke tror på sitt pensum eller at leger boikotter Darwin» av stortingsrepresentant Thorbjørn Røe Isaksen (Høyre). Denne tok utgangspunkt i Sigve Brekke sin kronikk, og i løpet av få dager ble det skrevet hele 478 kommentarer, hvorav mange direkte nedlatende. Da Aftenposten ble gjort oppmerksom på at Sigve Brekke var død, valgte de umiddelbart den 6. februar å slette hele sin debatt.

saken kort

Sigves oppsummering av debatten på Minerva nett gjorde han selv slik, den 25. januar:

Etter denne debatten håper jeg å ha fått frem:

- Det finnes mye ateistisk filosofi blant det som kalles vitenskap.
- Kontroversielle meninger kan føre til diskriminering på grunn av Google, kristne må derfor holde seg lavt.
- Evolusjonsteorien forklarer ikke alt like bra som mange mener.
- Det må være lov å undervise i evolusjon selv om man ikke tror den er sann.
- Mange tror ID er kreasjonisme, men faktum er at det er forskjellige syn.
- Et teistisk verdensbilde kan begrunnes rasjonelt.
- Mange i denne debatten har vist at det finnes mange intolerante holdninger der ute.
- Til slutt, hadde disse tankene bare vært svada tror jeg mange ikke hadde sett seg bryet med å debattere, men mange kastet seg utpå med mer eller mindre gode argumenter.

